

19.2.2018

MML 657/00 08/2018

Oikeusministeriö

Lausuntopalvelu.fi

Oikeusministeriön lausuntopyyntö 9.2.2018 / OM8/41/2017

MAANMITTAUSLAITOKSEN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSEKSI JULKISISTA KUULUTUKSISTA ANNETUN LAIN KUMOAMISEKSI SEKÄ ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Maanmittauslaitoksen keskushallinto esittää lausuntona hallituksen esitykseksi julkisista kuulutuksista annetun lain kumoamiseksi sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Maanmittauslaitos uudistaa 28.7.2017 annetussa lausunnossa oikeusministeriön lausuntopyyntöön nro OM 8/41/2017 esitetyn siltä osin sanottussa lausunnossa esitettyä ei lausuttavana olevassa luonnoksessa hallituksen esitykseksi (jäljempänä HE) ei jo ole otettu huomioon..

Yleisesti Maanmittauslaitoksella ei ole huomautettavaa hallituksen esityksestä, sillä on myönteistä, että yleisesti voidaan alkaa käyttää virastokohdista ns. sähköistä ilmoitustaulua ja tiedotusmenettelyt saadaan muutoinkin joustaviksi.

Lunastus- ja tutkimuslupien näkökulmasta Maanmittauslaitos haluaa kuitenkin kiinnittää huomion seuraavaan. Kuten HE:ssä lausutaan, hallintolain mukaisessa yleistiedoksiannossa (62 §) ja julkisessa kuulutuksessa (62 a §) menettelyt ovat hyvin lähellä toisiaan, mutta niissä on pieniä eroavaisuuksia eli kuten HE:ssä esitetään. Julkinen kuulutus on yleistiedoksiannon yksi muoto, joka kuitenkin sisältää yleistiedoksiannosta poikkeavia piirteitä. Kaiketi yleistiedoksiannossa viranomaisen verkkosivulla tarvitaan vain ilmoitus asiasta sekä tieto mistä asiakirjat on saatavilla, mutta julkisessa kuulutuksessa verkkosivulla on oltava lähtökohtaisesti saatavilla koko kuulemisen kohteena oleva aineisto. Toinen ero on se, että julkisessa kuulutuksessa on kuulutuksesta säännelty lain tasolla kiinteä määräaika, mutta yleistiedoksiannossa määräaika on harkinnanvarainen (hallintolain sekä yleisten hallinto-oikeudellisten periaatteiden puitteissa).

Lunastus- ja tutkimuslupien kohdalla on haasteellista se, että yleistiedoksi-antotyyppisissä tapauksissa joudutaan soveltamaan toisistaan poikkeavia

19.2.2018

MML 657/00 08/2018

kuulemissäännöksiä riippuen tapauksesta. Lunastuslaissa tarkoitetuissa tutkimusluvuissa sovelletaan hallintolain yleistiedoksiantoa (62 §) koskevia säännöksiä, lunastusluvuissa, kun asianosaisten osoitteita ei tiedetä, sovelletaan julkisesta kuulutuksesta (62 a §) annettuja säännöksiä sekä järjestäytymättömälle yhteiselle alueelle tai erityiselle etuudelle tiedotettaessa taas sovelletaan oikeudenkäymiskaaren yleistiedoksiantosäännöksiä. Ulkomaille asuvalle asianosaiselle, jolle ei saada asiaa muuten todisteellisesti tiedoksi, taas sovelletaan hallintolain yleistiedoksiannon (62 §) sääntelyä ja lunastuslain 9 §:ssä tarkoitettua kuulemiskokouksesta tiedotetaan siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Kuulemiskokouksen tiedottaminen on merkityksellinen siksi, että lunastuslupaharkinnassa on viran puolesta tarkastettava mahdollisen kuulemiskokouksen tiedottamisen laillisuus.

Tiedottamistapojen moninaisuus yhdessä näiden tapojen menettelymuotojen läheisyyden kanssa altistaa prosessin vain vähäisille tiedottamisvirheille. Esim. on suoritettu yleistiedoksiantomenettely, kun olisi pitänyt suorittaa julkinen kuulutusmenettely. Ero on vain vähäisissä yksityiskohdissa *de facto*. Kun hallinto-oikeuksien käytäntönä on eräissä tapauksissa näyttänyt olevan palauttaa asia tiedottamisvirheestä takaisin pienestäkin tiedottamisen muutosäännöksen rikkomisesta, niin tällainen hyvin lähellä olevien tiedottamissääntöjen moninaisuus on riski lupaviranomaisen ja hankkeen toteuttajan kannalta. Jos näissä tapauksissa säädettäisiin lunastuslaissa sovellettavaksi yleistiedoksiantoa (62 §) julkisen kuulutuksen (62 a §) sijaan, se yksinkertaistaisi sääntelyä, mutta ei tosiasiaissa muuttaisi tai vaarantaisi asianosaisen oikeusturvaa, joka on tiedottamisessa aina keskeistä.

Maanmittauslaitos esittää, että HE:ssä lunastuslain, 603/1977, 9 §:n sisältö julkisesta kuulutuksesta muutettaisiin vaatimukseksi yleistiedoksiannosta esim. seuraavasti: "Tiedoksianto muille kuin edellä mainituille toimitetaan yleistiedoksiantona siten kuin hallintolain 62 §:ssä säädetään. Tieto yleistiedoksiannosta on julkaistava lisäksi sellaisen kunnan, jonka alueelle lunastus ulottuu, verkkosivuilla kuntalain 108 §:n mukaisesti."

Maanmittauslaitos edelleen katsoo, että HE:ssä on perusteltua kiinnittää huomiota nykyiseen maakaaren 12 luvun 3 §:ään. Sen 2 momentin mukaan kirjaamisviranomaisen on, myönnettyään kuulutuksen lainhuudon saamiseksi, "yleistiedoksiantona, siten kuin hallintolain 62 §:ssä säädetään, kutsuttava sitä, joka katsoo itsellään olevan paremman oikeuden kiinteistöön kuin hakijalla, esittämään vaatimuksensa kirjaamisviranomaiselle kuuden kuukauden kuluessa kuulutuksen julkaisemisesta virallisessa lehdessä."

Nykyisen hallintolain 62 §:n 2 momentin mukaan yleistiedoksiantoon liittyy aina virallisessa lehdessä julkaistava ilmoitus. Sen lisäksi vaaditaan joko kuulutuksen julkaiseminen viranomaisen ilmoitustaululla tai sellaisessa sanomalehdessä, josta vastaanottajan voidaan otaksua parhaiten saavan tiedon. Nykyinen maakaaren 12 luvun 3 §:n 2 momentti on sopusoinnussa tämän säännöksen kanssa.

19.2.2018

MML 657/00 08/2018

Käsillä olevassa HE:ssä ehdotetaan merkittäviä muutoksia hallintolain 62 §:ään (ks. esitysluonnoksen s. 22 - 24 sekä pykäläehdotus s. 34). Yleistiedoksiannossa ei enää olisi pääsääntönä asiasta tiedottaminen virallisessa lehdessä vaan viranomaisen verkkosivuilla. Virallisessa lehdessä julkaiseminen, yhdessä sanomalehti-ilmoituksen kanssa, tapahtuisi ainoastaan tarpeen vaatiessa. Tällöin myöskään ilmoitustaululla julkaiseminen ei olisi enää mahdollinen, vaan vaihtoehtona olisi ainoastaan sanomalehti-ilmoitus yhdessä virallisessa lehdessä tapahtuvan ilmoituksen kanssa.

Maakaaren nykyisen 12:3 momentin 2 sanamuotoa tulisi tarkistaa, jos hallintolain 62 §:ää muutetaan ehdotetulla tavalla. Maanmittauslaitos katsoo, ettei maakaaren sanottua pykälää ole riittävästi käsitelty esitysluonnoksessa. Ilmeisesti myös kuulutuslainhuutoasioissa kuulutus voitaisiin jatkoa lähtökohtaisesti julkaista pelkästään Maanmittauslaitoksen verkkosivuilla ja ainoastaan tarpeen vaatiessa virallisessa lehdessä ja jossakin sanomalehdessä. Tällöin maakaaren 12 luvun 3 §:n 2 momentti voisi kuulua jatkossa esim. seuraavasti:

”Kirjaamisviranomaisen on yleistiedoksiannona, siten kuin hallintolain 62 §:ssä säädetään, kutsuttava sitä, joka katsoo itsellään olevan paremman oikeuden kiinteistöön kuin hakijalla, esittämään vaatimuksensa kirjaamisviranomaiselle kuuden kuukauden kuluessa kuulutuksen julkaisemisesta yleisessä tietoverkossa kirjaamisviranomaisen verkkosivuilla tai virallisessa lehdessä. Kuulutuksesta on lisäksi annettava tieto sellaisille tiedossa oleville henkilöille, joiden oikeutta lainhuuto voi koskea.”

Pääjohtaja

Allekirjoitettu sähköisesti
Arvo Kokkonen

Maanmittausneuvos

Allekirjoitettu sähköisesti
Markku Markkula